

Изази сваког
четвртка у недјељу

www.un

***

Цена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 3.20
на по године К 1.80
на четврт. год. К —.80
За друге земље: на го-
дину 5 круна. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
ценовнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
шћују, рачунају се је-
дним фтине.

***

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу уредни-
штву „СРПСКОГ КОЛА
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Српска самостална странка у изборима.

I.

Ниједна странка у изборима није имала под-
нети толико прогона и силе власти као с. с. с.
Срби су некада сви, као и сада већина Сремаца
Срба, били мађарони. Било је то све до 1906.
године. Зато се бан Томашић и сада окомио
свом снагом на српске котареве. И нигде није
чинио оно што је чинио у њима: И глобе, и
мити, и гошћење, и затвор и обећања, све је
он то употребио, само да сломи Србе самосталце.

Помислите само на то, да су на Удбини
били затворени адвокат д-р Никола Грковић,
попови Милојевић и Грбић, трговци Чорак,
Шакић и Милан и Пепо Чанковић; сељаци
Вујо Смиљанић, Стево Ђушић, Петар Илић,
Раде Илић и Гавро Кнежевић и занатлија и
трговац Дане Тртањ. Само село Јошан огло-
бљено је са 3.600 К. Општини Удбина одузела
је влада 20.000 К већ дане потпоре. А шта се
обећавало, шта су са сиромашним изборницима
радили опћинска и котарска господа, па чак и
жупан лички Белошевић и тајник жупанијски
Седланић дошли су у кортешацију. Гашо Де-
вић просуо је неколико хиљада круна.

И поред свега тога, имао је кандидат с. с. с.
већину од 18 гласова и котарски престојник
срушио га је тако само, што није пустио да
тих 18 људи гласује, отерао их је са гласања!

У котару глинском били су затворени Јово
Дерикрава, Никола Личина, Дмитар Груборовић,
Јандрија Сарапа, Мићо Стамболија, Мишо Јо-
вић, Аџић, Шкиљо и други само да се застраши
народ, па ипак је са 350 гласова већине про-
дро „велеиздајник“ прота Ерцеговац.

У Брлогу били су затворени правник Бран-
ковић, изборници Ђуро Карлеуша, Стојан Не-
ћак, Раде Огривовић, па чак и једно женско
госпођа Мица Глумац. Ипак се вешатељ Срба
Араницки простро по земљи колико је дуг.

А у Србу, Грачацу, Кореници, Плашком и
Војнићу изабрани су самосталски кандидати
једногласно. Томашић ту није могао ни поста-
вити својих кандидата.

Једино се Срем показао слаб. Два котара
изгубила је С. с. с. својом кривицом, јер је у

једном, хртковачком поставила кандидата пре-
касно, а у другом мартиначком већина није
хтела кандидата, ког је поставила странка, него
другог. Око тог су се посвађали и несложни
ушли у избор. Илочки котар изгубила је странка
стога, јер су радикали код другог, ужег избора
гласали великом већином за мађарона архи-
мандрита Бранковића, а против самосталца про-
фесора свеучилишта Гавре Манојловића, који
је због свог поштеног јуначког држања за Ра-
уха онако страдао!

Али, нису се самосталци држали јуначки
само онде, где су били српски кандидати. Они
су такови били свуда где је био кандидат ко-
алиционаш. Изузетак су котари Новска, Бело-
вар и Нова Градишка. Ту многи самосталци
нису дошли на гласање, изневерили су народну
ствар, окренули леђа борби за наше светиње.
Но, код лепог држања свију осталих ми лакше
подносимо ову мрљу и љагу на свом образу.
Можда ће и ови што изневерише бити засти-
ђени, кад виде, како други нису марили ни
што су глобљени, ни затварани, ни застраши-
вани, па ће и они други пут бити бољи.

Све ово заслуга је шаке народне госпде
и у велико већ освештеног српског тежака. Но
о том у другом броју.

Народ је наша снага.

Г. Јован Бањанин, кандидат С. с. с. за ко-
тар удбински добио је од једног ратара из Де-
белог Брда ово писмо:

„Ми, опћина Бунић, а особито село Де-
бело Брдо, у великој смо тузи и чемеру што
се не учини на Удбини 28-ог како је морало
бити по гласању и по закону. Противници срп-
ског народа сметоше нам и не дадоше да се
избор обави по реду, ман чинише свакојак не-
законитости, да такијех ни у Турској не смије
бити. Ако гласа за Гашу Девића онај који нема
душе и образа, е, примљен је, ако гласа за Вас,
да могу, Бог зна шта би из њега учинили. Али
им то ниш не вриједи нити користи. Могуће
мисле да ће с тијем Србе устрашити. Ту се ва-
рају љуто, јер ми, који нас је год био на Уд-
бини 28-ог, сваки је чвршћи и сигурнији и

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послје, да га читате.

вјештији 99 пута, нег је био. Јер смо ми постали и родили се од онијех који су војевали и на коцу гинули, пак се нијесу дали газити. Дамо Богу божје, дамо и цару царево, а поданици смо цара и краља, пак зашто да немамо свога права нигђе, пак ни на Удбини 28-ог?

Али у будуће уфамо се, ако Бог да, добити своје право, јер ћемо га искати и храбри бити. Зашто вели пословица: Протрч зече још једном? Те и то: Ако би се овај избор незаконити срушио, јер се није по закону провео, а други за мало вријеме одредио, ми би се знали спремити и доћи на биралиште боље него прво. Сад су нас смели с исказницама. Имам добра свједока који ми каже да је село Козјан текар 28-ог по подне исказнице добило, да је изборницима старјешина текар тада исказнице уручио, кад је требало да су на избору!

Стеван Ђушић из Пећана био је затворен ни за што. Што је он крив, што су му они кућни нумер други у листине уписали? То није његова кривња, он је казао свој прави нумер, а они су га затворили и са њиме Дану Тртња са Удбине, што је гласао за Вас. Дане је у решту казивао Стевану да су му давали 40 К нека гласа за Девића, а он није хтио.

Два Дебелобрђанина гласовала су без исказнице, а то су Маниша и Алекса Чортан, а овијех другијех 18 да не могу гласовати! Каква је то закон и правила! Њихове незаконитости избројити се не даду и људи су се баш растужили и разновеселили због тога. Баш ми овај Стеван казује, како је својијем очима гледао из решта гђе су се порјечкала два човјека и мало да није дошло до неприлике на цести: један с Удбине, а други из Висућа. Онај што је гласовао за Вас рекао је ономе што је гласао за Девића:

— Ти несретниче! За кога си гласовао! За крмељавог Девића, коме капљу крмељи из очију као мајмуну што га воде Талијани. Ја му не би да из своје букаре напити се воде, да не наспе у њу крмеља и не отрује ју. Ја би је мам бацио и разбио, па да кошта стотину дуката.

Тако, видите, знаду људи свога цијенити. 20-ог провезао се Гашо кроз Кореницу. И тамо су га лијепо гледали и звиждали му. Гашо, Гашо, окани се луда посла. То не може бити како ти мислиш. Нијесу томе ни бабе привољне, а камо ли прави и свјесни људи.

Имао би писати Бог зна што још, али за овај пут нећу више, него завршујем ово пар редака. Велим и желим Ти лијепе среће и здравља. Поздрављам Вас српски и братски. Не сам ја, него сви парохијани Дебелог Брда, пошто сам данас с њима био код цркве, и моле Бога да се наскоро видимо с Вама“.

Непријатељи наши чуде се, откуд нама толико храбрости, толико снаге, у што се ми уздамо, кад се усуђујемо ево већ пету годину опирати се њима, борити се за своје. И они долазе на свакојаке мисли: Сад им се учини да је то све масло Србије и краља Петра, онда опет веле: није, шта је мала Србија! Ту кашу вари Русија и Енглеска. У њих се узда то наше дојучерашње робље. И лажу онда и мажу: Како добијамо силне новце из туђине, како се спремамо на буну и не знамо какова све зла.

Они неће да виде како је узрок нашем отпору, нашој храброј борби то, што су нас толико притисли, толико огулили, толико осиромашили, да се је пробудио и тргао сваки наш поштени човјек. Па чак и онај тежак у Дебелом Брду у Лици, који до пред неколико година још није ништа знао о народним нашим пословима и бригама и ни на ум му није падало, да је то срамота, да је то ругло и голема штета по њега и народ сав, ако у сабор бира двоношце сличне Гаши Девићу.

А сад то зна и онај Дебелобрђанин и хиљаде његове тежачке браће у овој нашој биједној отаџбини. А кад они обазнају да нешто не ваља, ван да се мора другачије почети, онда они и почињу и не престају, док не сврше или не скапају од тешког труда.

У том народном освјешћењу, тој упорности и дурашности његовој, о којима најбоље свједочи и ово лијепо ратарско писмо, сва је наша нада и уздање и снага и пobjеда, и ни у чему другом.

Гдје су десетине и стотине хиљада људи свјесне и одлучне да се до краја хрвају и носе за своје, па ма их и крвава пјена обузела, ту се мора побједити, ту се мора нешто исхрвати. То ми знамо и стога и гледамо у будућност ведрог ока, сигурни за коначну пobjеду као и овај тежак лички. Ништа под Богом није равно по јакости свјесном народу, а наш народ постаје сваки дан свјеснији. И сва наша брига, сав наш труд, сва наша душа и срце мора да буде и биће посвећено томе великом раду на освјешћивању нашег народа. А кад се то сврши, како ли ће се распрснути окови што нас стежу, као слабаши обручеви на набреклој посуди. Како ли ће тек онда зинути и избечити очи наши противници. Али ће бити прекасно. Тим горе по њих, а боље по нас.

А ти нам живи и бори се, честити наш Дебелобрђанине.

А.

Русија.

Петар Велики. (Од 1689. до 1725.) Рат са Шведском.

Кад је Петар отпочео уваћати нови ред у Русији, он је знао да ће то све бити бадава,

ако Русија остане одијељена од просвијећеног свијета у западној Европи. Пут који је он отворио на југу, кад је отео од Турака град Азов и изашао тако на Црно Море слабо му је вајдио, јер туда је било далеко у Европу, а уз то морало би се кроз уски пролаз морски крај Цариграда, који су чврсто држали Турци.

Остао је једини пут на сјеверу преко Балтијског Мора. Али све обале тога мора држала је у рукама тада најсилнија држава у Европи краљевина Шведска. Најсилнија зато, што је имала војску, којој није било на свијету пара.

Петар је хтио да лијепим дође до обала тога мора. Понудио је Шведској новаца, хтио је купити. Швеђани ни да чују о том. Тада се Петар договори са краљем пољским и данским, да сложено ударе на Шведску и отму шта коме треба.

Започео је тако 1700. год. дуго-трајни „Велики сјеверни рат“, који је потрајао 20 година без прекида. Млади шведски краљ Карло тукао је испрва као олуја савезнике. Најприје смлави краљевину Данску. Затим се као ви-хор обори на Русе и код града Нарве са 8.000 људи до ноге разбије неискусну још руску војску од 40.000 мака. Ту су Швеђани заробили 18.000 Руса, двапут више него што је шведска војска била велика. Одатле појури Карло у Пољску и отме је сву.

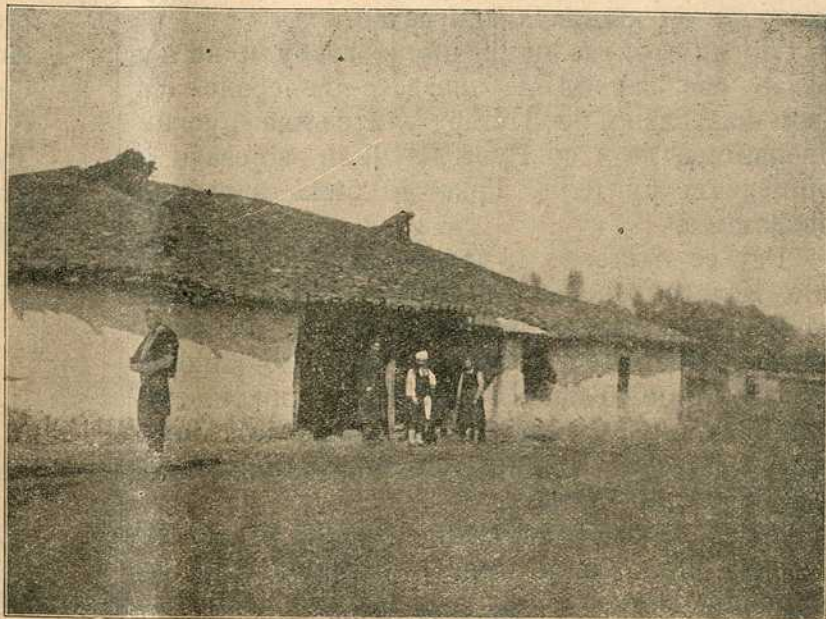
Но док је Карло тамо војевао, дотле се Петар, неуморни и никад несломљени радник опорављао. Он је створио нову војску, од црквених звона слио нове топове, на чело војсци поставио ђенерале, који су прошли његову школу.

„Господа Швеђани побиће нас још, и то, можда, не један пут, али од њих ћемо ми научити како ћемо њих побједити“ — тако је говорио Петар.

И док је Карло 6 година војевао по Пољској, док је провалио и у Њемачку, дотле је Петар с новом војском стао освајати његове земље на Балтијском Мору и дочепав се његове обале, кад је освојио град Орјешек. „Овај орах (орјешек) био је врло тврд, али срећно га разгризосмо“, рече Петар тада. И 1703. године почне Петар ту на обали зидати нови град, своју пријестоницу Петроград (Петров град) који сад има близу 2 милиона душа и спада међу најљепше градове на свијету. Градио га је усред великих блата и хиљаде и хиљаде

радника помрле су, док су му темељи подигнути. На костима људским сазидан је лијепи Петроград.

1709. г. Карло се врати и опет удари на Петра, чувши, колико му је земаља освојио и војска потукао. Али сад је Петрова војска била другачија, научила се војевати у бојевима са Швеђанима. И Карло, велики јунак и вјешти

Срби сељаци са Косова.

војник пострада. Код града Полтаве потуче га 27. јунија 1709. г. цар Петар управо страшно. Сва шведска војска или изгибе или би заробљена. Карло побјеже у Турску са шаком људи.

Ту, код Полтаве, ударен је темељ потоњој сили и величини Русије, ударио га је цар Петар Велики.

Петар се био у овој битци као јунак. Прије боја пројездио је испред војске и рекао: Војници! Дошао је час да се ријешу судбина

наше отаџбине. Не мислите да се спремате у бој за Петра: ви идете да се бијете за државу, за отаџбину, за вјеру и цркву. А за Петра знајте, да му живот није скуп: само да живи Русија у слави и срећи“.

Петар је и показао да му није до њега, него до отаџбине. Био је у првим редовима свуда, једно му је врно пробило калпак, једно ударило у седло, а једно у крст на прсима, у такову је он кишу танади сртао.

Послије битке приредио је гозбу и на њу позвао све заробљене шведске ђенерале. На гозби наздравио је Петар учитељима руским Швеђанима, који су Русе научили војевати и побиједити учитеље. Грка је била здравица Швеђанима.

Рат се наставио и даље, све до 1721 године. Кад се дочепео Балтијског Мора, саградио је Петар ратно бродовље, те и на мору потукао Швеђане и провалио најзад до њихове пријестолнице. Тада Швеђани буду присиљени да понуде мир. Све земље на Балтијском Мору отступи Шведска Русији: Ливонску, Естонску, Ингрију и дио Финске.

Дјело је било свршено. Русија је дошла до мора, „пробила је прозор у Европу“, како је говорио Петар и од сад ће још више јачати на страх својим непријатељима. 6.

Бој на Лозници.

1810.

— Наставак —

Кад Чупићу ситна књига дође,
Чупић учи, грозне сузе лије,
Главом маше, зубима шкргуће,
Јер је Чупић тешко обољео,
И тешко га болест обрвала,
Па се коња држати не може.

Викну Чупић слуге и дворане:

„Чујете ли, моје вјерне слуге!
Трч'те боље по богатој Мачви,
Поздравите моје буљубаше:
Побра Луку, Јосиповић Перу,
С Богатића Ковић Михаила,
А од Дрине Бјелић Игњатија,
И поздрав'те Срдана Илију;
Моји момци, лави одабрани!
Јаш'те коње, ајте у Љешницу,
Војску куп'те по богатој Мачви,
Хајте листом у Љешницу б'јелу:
Лозница нам у невољи цвили“.

Буљубаше кад чуше Чупића,
Сви скочише на ноге јуначке,
И по Мачви војску покупише,
Без Чупића лавови одоше,
Луко купи око себе војску

Ја по Шапцу и околу Шапца,
По Посављу око воде Саве,
По Тамнави и по Поцерини;
На мах Луко покупио војску.
У Љешницу шанцу дојездише
Једног сата а једног минута,
Поглавице уједно дођоше,
У по с' ноћи онђе састадоше.
Једнако је бојак на Лозници:
Пушке праште, а топови гуде,
Испод неба лијећу лубарде:
Све баљемез баљемеза виче,
А лубарда лубарду дозива.
Ту Србињи спавати не могу:
Уста Луко, пође по логору,
Па он себе зове поглавице:

„Чујете ли, српске поглавице!
И ви, браћо, мали и велики!
Послушајте, што ћу бесједити:
Ако Бог да и Богородица,
Те се сјутра с Турцим' ударимо,
Дџете, браћо, да се не издамо:
Ко издао, издало га љето!
Бијело му жито не родило!
Стара њега мајка не виђела!
Њим се мила сестра не заклела!
Јоште, браћо, да вам ово кажем:
Који би што у боју добио,
Да добије везирево благо,
Нека другу не даде исета,
Проклет био ко од њег' искао!
Свако себе нек шићара тражи.
Хајте, браћо, бијелој Лозници,
Оно ј' тежак бојак без престанка“.

То рекоше, на ноге скочише,
Сви коњици коње посједоше,
А пјешаци пушке докопаше;
Све с' коњици по два поређаше,
А пјешаци по два загрлише;
Поглавице напријед пођоше.
Из Љешнице у по ноћи пошли,
Па на Јадар воду ударише,
Док Србињи Јадар пребродише,
Први Србљи у Руњане дошли,
Још последњи Јадар прелажаху,
У Руњаним' ишчекат' се хоће
Код студене воде Теферича
У руњанским зеленим шљивицим',
Ту по ладу попадала војска:
Ко с' угријд, водом с' разлађује,
Ко је жедан, ладну воду пије,
Ко водицу, ко љуту ракију;
Пјешадија у пушке загледа,
А коњици колане притежу,
На Лозницу попривијеко гледе.
Опет Луко пође по логору,
Стаде Луко разређиват' војску,
Куд ће који уд'рит' поглавара,

Вако рече Лазаревић Луко:

„О, из Борка кнеже Симеуне!
 Ти удари јунак од истока,
 Од истока са својега сента,
 Уза Штиру, уз воду студену;
 А бимбаша, Катић-Симеуне!
 Ти удари пољем од Липнице,
 Ту ћ' у тебе срећу окушати.
 Голи сине, Зеко буљубаша!
 Добро чувај брда и Гучева,
 Утећи ће у планину Турци;
 А ја одох с мојом кумпанијом
 Од куда су понајтјешњи кланци,
 Од запада покрај воде Дрине.
 Ви мачванске чујте буљубаше!
 Чупићеви лави изабрани!
 Кад Чупића међу вама нема,
 Ви хоћете друмом ударити,
 Ево друмом најнапред на Турке:
 Ви најприје заметните кавгу,
 Нека буде сваколика кавга
 На онога Срдана Илију,
 И нек буде срећа Срданова“.

То рекоше, па се посулише
 Сваки своју страну разматраше;
 Ал' је мука на бој ударити.
 Турци бију једнако Лозницу,
 Три војводе по Лозници ходе,
 Ев' погледа Милош у Руњане,
 Милош најпре Србе опазио,
 Па дозивље Богићевић-Анту:

„Побратиме, Богићевић-Анто!
 Кака ј' војска по брдим' руњанским?
 Ако оно Турцим' индат иде,
 И још оно буде турска војска,
 Нико неће остат' од Србина,
 Српска ће се св'јећа утрнути;
 Ако л' оно буде српска војска,
 Тере нама сада индат стигне,
 Сад ћеш виђет' јада од Турака.
 Деде узми дурбин од биљура,
 Не би л' војску на дурбин познао“.

(Свршиће се).

Из ратарских писама о изборима.

Избор на Удбини.

Један ратар из удбинског котара писао је једном свом рођаку у Загреб, па се с овим рјечима дотакао избора:

„Већ си чуо од избора, какво је насиље и неправичност на Удбини владала. Адвокат Н. Грковић био је у затвору и наших попова, трговаца, тежака, који су гласали за Бањанина. И ја сам био затворен, а има их још и сада у затвору. Стари Јовела није хтио ићи гла-

сати. Миле Орловић и Васко Медић дали глас за Девића, проклети били. Осамнаесторици није дало ни гласати, што су хтјели за Бањанина, и за три гласа остало на Девићу. За њега су гласали и Душан Чанковић и Илија Станић, трговци и то за плаћу“.

Благо нама, браћо, кад су већ почели и ратаре затварати због овакових ствари. То је знак да се ратар српски пробудио. А кад се сви пробуде посве, неће бити тога у царевини, ко би нас смио затварати.

Избор у Дарувару.

Од једног ратара из села Дољана добили смо ово лијепо писмо о избору даруварском:

„Шаљите нам лист наш омиљени „Српско Коло“, за који се заузима од свега срца. Већ четири године сваки редак прочитао сам по два три пута. Доста сам суза пролио за ове четири године, читајући га. Да сваком Србину овако срце бије за слободом, не би наши душмани ширили се овако, као што се шире.

28. овога мјесеца, на дан избора посланика у сабор загребачки, највећма ме срце забољело, кад сам видио тешке погрешке нашег народа.

Наш учитељ Стојан Радовановић до сад био нам је као матица пчелама. Сваки Србин волио га, а и ја сам, можда више од свију. Али сад на избору уједе нас тај брат Србин. Чим је овамо дошао D. Švarc са благајником нашим у скупштину, он је први био присташа D. Švarcu и он први поче наговарати Србе да буду за Švarca, јер, вели, он ће нам помоћи сваком градњом за школе и у свему другом, он је, вели, велики пријатељ банов. Свакојако је извијао и Србима и Чесима. Напајали су ту скупштину, да им се обећа за сигурно. Наша браћа не хтједоше да пристану.

Касније дође Др. Латковић са госп. Пајом Поповићем. Наш учитељ не хтједе доћи на скупштину, али браћа Срби даду руку Латковићу. Шта није радио наш учитељ, да одврати људе од Латковића. Ишао је од куће до куће.

Браћо и господо, тежак је то посао, мучити се с људима неуким, као што сам се ја мучио, само да их он не смота.

У очи избора дође наш благајник Ašner. Срби не дођоше, него Чеси и учитељ. Благајник даде туде 40 К за кола, дао је по 10 К људима на потрошак итд.

Али кад освану дан избора, онда се види ко је вјера, а ко је невјера. Браћа Срби купе се под барјак на распућу с једне стране, а Чеси са друге. Благајник нас мрко гледа. Наша браћа Срби из других села, који онуда пролазе, пријатељи и знанци, поздрављају нас и дра Лат-

Савјетујте своје рођане и пријатеље да купују и читају овај лист.

ковића, а ја им дијелим цедуље за шешире. Наш благајник пограби ме за руку да отме цедуље од мене, да ја буним његове људе, да се одстраним. Али моја тежачка рука, која није мекана, не пушта. Чеси вичу:

— Па шта ви хоћете, кад ваш учитељ иде с нама?

Чеси сједају у она плаћена кола под својим барјаком, и с њима наш учитељ. Кад сам ја то видио, јако ме срце забоље. Ех, пали то, кад видиш свога у табору који није српски и народски. Боли ме толико, да морам и пред вама изјадати се. Све мислим и мислим: Како ћемо и кад ћемо напријед, кад свој, рођени, издаје свога рођеног?

Сада с Богом српска господо, поздрављам Вас“.

Шта се збива у нас и у свијету.

Американци за „Српско Коло“. Г. Стево Грдинић из Чикага послао нам је 25 К, као претплату на годину дана за себе, Стеву Грушца, Милу Поповића, Јову Радаковића и једно српско друштво у Чикагу.

Од срца хвала и њему и претплатницима новима!

За „Српско Коло“ послаше нам г. г.: Лончар Лука из Илока 80 ф.; Петровић Игњат из Габоса 1 К 80 ф.; Савић Душан из Разбоја (Босна) 4 К 80 ф.; Предојевић Јован из Машића 80 ф.; Трбић Глиша из Будимаца 4 К 80 ф.; Којчиновић Веса из Габоса 1 К 60 ф.; Кривошић Милач из Врлике (Далмација) 4 К; Драгољуб Бранко из Бега св. Ђурђа 1 К 60 ф.; Дара Магарашевићева из Карловаца 2 К 40 ф.

Свима много захваљујемо!

Молимо Американце, нове претплатнике, да нам јаве добивају ли уредно лист. Уједно их молимо да нам на вријеме увијек јаве промјену своје адресе.

Промене на влади. Пошто су љоснули на изборима оделни престојници Аранички у Брлогу и Амруш у Бошњацима, говори се да ће одступити, а на њихова места да ће доћи друга двојица мађарона.

Мађарони се купе. Томашић је одржао ових дана седницу својих људи. Сазвао је све изабране своје посланике и још неке људе. Позвао је и нашег патријарха и владике Грујића и Николића. Како чујемо, владике нису пристале да се упрегну у мађаронске таљиге, али зато патријарх тегли за тројицу. На част му. Српски ће му народ показати да није вољан вући мађарска кола, ако то није стид њега патријарха.

Радић добио надбискупов благослов. Вођа хрватске пучке сељачке странке Стјепан Радић

био је до сад у рату са католичким поповима. Стога су бискупи и надбискуп забранили поповима да иду у његову странку. Но сад је Радић добио 9 мандата и нада се скоро доћи на власт, па мисли да мора бити добар с поповима. Стога је неки дан посланик његове сељачке странке Јалжабетић ишао надбискупу Посиловићу у Загреб са још неколико чланова странке у депутацију. Молили су га нека скине с њих анатему, јер да су они верне његове овчице. Надбискуп се смиловао, кад је видео покајнике и опростио им. Сад ће моћи и католички попови бити чланови Радићеве странке.

Др. Перушина. У Беловару је изабран помоћу владе за посланика др. Шуперина, адвокат из Сиска, члан Радићеве хрват. пучке сељачке странке. Тамо се хвалисао као највећи пријатељ сељака. А у његову котару Сиску тако га воле ратари, да се тамо не сме ни појавити као кандидат. Сељаци га у околици Сиска од мила зову „Доктор Перушина“, јер уме, веле, перушати као јастреб. Благо сад народу у беловарском котару.

Срби у Ердуту, и ако их није много, раде и напредују, да је лепота. Пише нам о том пријатељ из Мирковаца:

„Тако су се сложили и једномислено раде, као да су једна задруга. — У задње време повећали су свој посед са 22 јутра, прекупивши ту земљу од иновераца, највише Мађара. Ни у једном нашем селу не боре се Срби тако за земљу као у Ердуту. Пишем вам ово да споменете у „Српском Колу“ и покажете на њих другим Србима, који су слабији устаоци. Ердутани су заслужили то“.

Да нам је само овакових вести о српском напредовању сваки дан примати, ми би нашли места у листу за њих. Весело смо примили и ову вест и захваљујемо пријатељу, што нам ју је послао.

Руски и немачки цар састали су се прошле недеље у Потсдаму у Немачкој. Немачка се сад јако облизује око Русије, рада би је извући из друштва Француске и Енглеске. Али тешко да ће то упатити.

Абдул Хамид, свргнути турски цар тешко је бољестан. Овај крволок царски не може да преживи лако пропаст своје моћи и господства.

Различите вијести.

Плодност земље у Србији. Познато је, да је земља у Србији врло плодна. То најбоље доказује и овај један пример: На имању свештеника и привредника Милана Ј. Поповића, из села Колара, само једна њива од 6 јутара донела је чиста окруњена кукуруза 210 метарских центи по јутру. Где је тако плодна земља, та се држава с правом може назвати богатом. Ну Србија је богата и у другом природном благу. Природа је дала много, још да људи додаду што треба, и Србија не би било равне земље на далеко.

Ко у Угарској има највећа добра? Највеће баштине у Угарској имају католички првосвештеници, и то: велико-варадски католички бискуп има 187.393 јутра; велико-варадски грчко-католички бискуп 139.657; острогонски арцибискуп 95.983; калочки арцибискуп 87.453; веспримски бискуп 65.618; јегарски арцибискуп 42.397; сатмарски бискуп 30.032; бан-бистрички 28.524; вацки бискуп 27.582; печујски бискуп 26.550; ђурски бискуп 18.887; њитрански бискуп 16.709; чанадски 12.293; ердељски католич. бискуп 11.827; кошички 9.037 и још неки. У црквеним рукама налази се свега: 2,332.574 јутра. Од великашких породица има породица Естерхази 516.039 јутара; Шенборн 241.535; Карољи 174.183 Палфи 104.522; Андраши 92.269; Зичи 66.476; Палавичини 66.032; Кохари 60.764; Баркоци 52.782; Алмашаи 49.149; Фештетих 36.965; Баћањи 34.018 јутара.

Странка, судица и одветник.

— Васна о радикалским адвокатима. —

Тужила се овца јарцу,
брадатоме мудро старцу: —
Ето, рече — наопако,
страдала сам јуче јако.

Мрки вук ми — у час зао —
прошлог лета обећао, —
Бранити ме сам код суда,
а због неког дуга луда.

А за труд му, рече: „Нека —
даћеш мени нешто млека, —
И од топлог руна твога,
оку — двије, дост је тога“.

Авај! мени — а вук јуче,
хтеде да ми кожу свуче;
Трошковник му — морам рећи,
од главнице трипут већи.

Љуто јарац овцу кара:
„Ој! будало једна стара, —
Ти си вука добро знала,
каква бес те натентала.

Звати вука да те брани,
који све нас поклат кани!
К веровнику брже ходи,
па се с њиме ти нагоди.

А на дому сваком кажи,
вучју помоћ да не тражи;
И клонте се клете свађе,
миран живот јест најслађе.

Нит је било, нит ће бити,
да вук овце брани — штити, —
Већ што може брже боље,
без милости редом коље.

Зарреб, на дан Св. Петке 1910.

чица-Јада.

Јесам ли послао претплату ха „Српско Коло“?

Одговори уредништва.

Васи Старчевићу у Пачетину: Примили смо сад 1 К 60 фил. за П. Црногорца, а у јануару ове године за Проку Мирковића и Вукашина Игњатовића и у фебруару за Д. Хаџића по 1 К 60 ф. за сваког. Пошаљите нам дакле за њих још по 1 К 60 ф. за сваког. Онда ће подмирити за годину дана претплату.

Ј. Шкорићу. Књиге су Вам наручене и плаћене. Сигурно је крива књижара, што књига није стигла.

Ратару самоуку из општине Маја. Нисте у писму навели ни свог имена ни мјеста у ком сте. Зато Вам овако пишемо.

Ако је цето задружно, а не Ваше „прћинско“, онда глоба пада на сву задругу.

По § у 32. задружног закона дијели се у Крајини непокретни задружни иметак *по броју мушких и женских чланова задруге*, који су задругари у часу кад се затражи диоба. Ако ко послје умре или се роди, не рачуна се то. Као да није умро или родио се. Покретни иметак дијели се тако, да сваки задругар изнад 16 година добије потпун дио, а онај испод 16 година по дијела.

Ако имате 16 рали, али дијелите се на три стране, не може бити диобе по закону, јер у Банији мора свака грана добити најмање 6 рали, да може бити диобе. Но, по закону од 30. травња 1902. могли би се дијелити, кад би онај коме фали до 6 рали имао прћијске земље и пристао да се она урачуна у његов дио, тако да надопуни оно што му фали до 6 рали.

Новце и камате можете тако осигурати, да се интабулирате (укњижите у грунтовници) на земљу или кућу онога коме посуђујете.

Т. М. у М. Ако је Ваша кућа задружна, онда Ви овако урадите: Пријавите општини своју жену по §-у 22. односно 24. задружног закона зато, што бежи из куће и неће да слуша господара задружног, па да се поврати. Општина ће је морати казнити затвором, ако се опет не врати, пријавите је опет и непрестано док се не врати, кад јој додија затвор.

Против судске одлуке апелирајте. Пошаљите нам препис одлуке. Тешко је на памет саветовати.

С. И. у Т. Опростите што Вам нисмо прије одговорили. На Ваша питања мораћемо написати читав чланак: „Како се бира опћинско вијеће“. До сад то не могосмо учинити, јер смо били заокупљени изборима. У идућем броју почећемо тај чланак.

Наши дужници.

Неки наши претплатници замолили су нас да им јавимо у „Срп. Колу“ колико нам дугују претплате за ову годину.

Ми држимо да је згодно овако јавити свима претплатницима којима лист још иде, колико су нам дужни, па то чинимо и наставићемо у будуће.

Молимо све дужнике да нам пошаљу одмах дужну претплату, кад сад знаду колико су нам дужни. Ако је где погрешка у нашим рачунима нека нам се јави и означи кад и колико је послано више него што смо ми прорачунали. Јер погрешка се моше десити.

Село *Коларих*: Михајловић Симо 2 К 20 ф.; *Радманова Пољана*: Цодан Милош 2 К 20 ф.; Новковић Пане 2 К 20 ф.; *Кокирево*: Пајић-Шаула Станиша 1 К 60 ф.; *Кнежевић Коса*: по 2 К 20 ф.: Станојчић-Новаковић, Милојевић Стево, Милашиновић Мићо, Фуштар Стојан; *Живковић Коса*: по 2 К 20 ф.: Мађерчић Мићан, Живковић Михајло; *Лоскућа*: по 2 К 20 ф.: Буква Марко, Буква Илија, Христић Нинко; *Војнич*: Томашевић Никола 2 К 20 ф.; *Јурга*: по 1 К 60 ф.: Каран Теодор, Каран Стево, Вучковић Васо, Вучковић Теодор, Милашиновић Ђуро; *Радоња*: по 1 К 60 ф.: Трбојевић Петар, Трбојевић Михајло, Ђурић Павао, Рајић Матија, Рашковић Стеван, а Кљуковница Марко 2 К 20 ф.; *Криваја*: Еремић Стеван 1 К 60 ф., Курија Милић 2 К 20 ф.; *Војнич*: по 2 К 20 ф.: Јово Кораћ и Станко Михајловић; по 1 К 60 ф.: Ђуро Кораћ и Јован Шкара; *Зворник*: по 2 К 40 ф.: Ристо Стефановић, Алекса Данојловић, Михајло Гашић и Симо Лазаревић; *В. Ператовица*: Васо Вукобратовић 1 К 60 ф.

(Наставиће се).

ЖЕЛИТЕ ЛИ ДА ШТЕДИТЕ?

Онда немојте жалити, него одмах јавите једном картом вашу тачну адресу

**I. СРПСКОЈ ИЗВОЗНОЈ ТРГОВИНИ
МАНДИЋ И КРАЈОВАН :: АБАЦИЈА
(ABBAZIA).**

ПАНЕ РУДИЋ :: ПЕТРИЊА

препоручује поштованој браћи Србима
:: да је уз опанчарију ::

ОТВОРИО И РЕМЕНАРИЈУ

и прима све остале поправке уз јефтину
:: тинију цену него игђе ::

Штампа: Српска Штампарија у Загребу.

Свака птица својој јагу,
Сваки братац својој јагу.

„Српско Братство; задруга за узајамно помагање“

исплаћује не само посмртнину од **К 2.000** (велико коло), од **К 1.000** (средње коло) или од **К 500** (мало коло), него се брине и за сирочад својих редовних чланова.

Српско Братство основано је из свог чистог добитка и прилога изванредних чланова „Фонд за сирочад Српског Братства“. Из тог фонда снабдева се сирочад одећом и путним трошном, те се предаје или путем „Привредника“ на занате и трговину, или се школује.

Позивљу се Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године, да се одмах упишу као редовни чланови (бар у мало коло) у ову добротворну задругу.

Да задруга узмогне што више српске сирочади спремити за живот, моли она све имућније Србе и Српкиње, да прилажу за дјецу сиромашније браће и сестара, (јер не дао Бог, можда тим и нехотице чинимо добро и својим позним потомцима) те да буду задружни добротвори (приложе бар једампут најмање К 100), подупирачи (прилажу сваке године најмање по К 6) или прилагачи (прилажу кадгод хоће и колико хоће). — Уписе прима и сва извјешћа дава Управа (Zagreb, Писа бр. 7), па и повјереници, гдје их има.

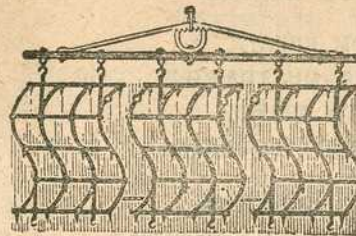
15

МУШКАРЦИ! Цурење, печење и све болести мехура лијечи сигурно **ГОНТОЛ**, како то оверовљене признанице доказују. Гонтол се једе, дакле нема шприцања. Само 3 лончића без даљњег трошка за 12 круна шаље дневно

Љекарна САЛВАТОР, Рума бр. 157.
(Славонија). 1198

-- ПРВО БЈЕЛОВАРСКО ТРГОВАЧКО ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО --
У БЈЕЛОВАРУ
препоручује своје богато творничко складиште свих врсти 1534
господарских и шиваћих стројева.

Наши господарски стројеви су из прве обљубљене и најгласовитије творнице Ф. и И. Коваржик из Простејева у Моравској, и шиваћи стројеви су из најгласовитијег фабриката, „Пфаф“ и систем „Сингер“. За доброту и каквоћу јамчимо. Горње стројеве продајемо за готов новац, као и на оброчно отплаћивање уз творничке цијене и обављамо све поправке засјецајуће у ову струку брзо и јефтино у властитој радионици.

Управа.

Одговорни уредник: Буда Будиваљевевић.